

SKŁADANY DASZEK PRZECIWSŁONECZNY

Często spotykamy się z takimi określeniami, jak: konstrukcje wiszące, mosty wiszące, dachy wiszące itp.

Konstrukcje wiszące znajdują dziś szerokie zastosowanie, ponieważ można je wykorzystać zarówno w budowie małego domu, jak i wielkiej hali sportowej. Jednym z twórców (konstruktorów wynalazców) tych ciekawych konstrukcji był Polak Maciej Nowicki. Jego wiszące przykrycie dachowe wyróżnia się charakterystyczną krzywizną i tym, że główne elementy pracują na rozciąganie. (rys. 1).

Najprostszą znaną wiszącą konstrukcją jest namiot, a wiszące mosty znane były już w bardzo dawnych czasach. Można je spotkać jeszcze dziś, splecione z lian przez Papuasów — na Nowej Gwinei.

W wielu przypadkach wygodniej jest cienką tkaninę zastąpić siatką ze sznurów i na niej ułożyć jakieś pokrycie (rys. 2). Wiszący daszek przeciwsłoneczny możemy wykonać sami z łatwo dostępnych materiałów i przy użyciu prostych narzędzi. Po złożeniu takiego daszka otrzymujemy niewielki paku-

nek, który bez trudu będzie można zabrać do obozu lub na letnisko.

Omawiany daszek można ustawić na całe lato — (zamiast ciężkiej i kosztownej altanki) na działce lub w ogródku. Budowa daszka wiszącego jest tak pomyślana, że można go uzupełniać bocznymi ściankami osłonowymi z płótna, kretonu lub innego materiału (rys. 3).

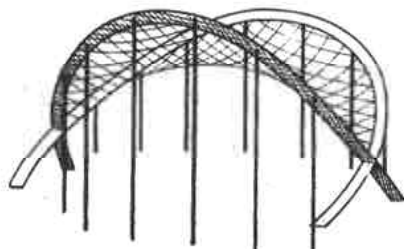
Części składowe i materiały

Daszek składa się z następujących części:

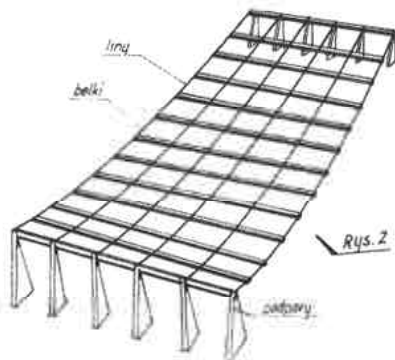
- ramy z listewek drewnianych,
- kompletu linek przeznaczonych do podwieszania ramy lub oparcia jej na słupie,
- kompletu linek usztywniających budowę,
- pokrycia daszka z płótna impregnowanego.

Do wykonania daszka potrzebne będą:

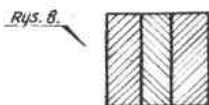
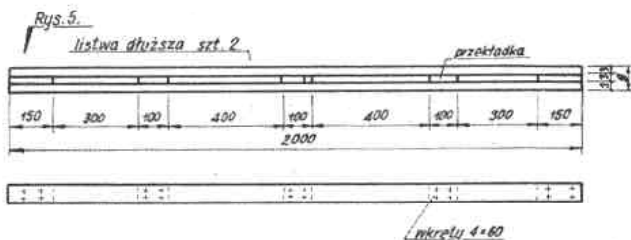
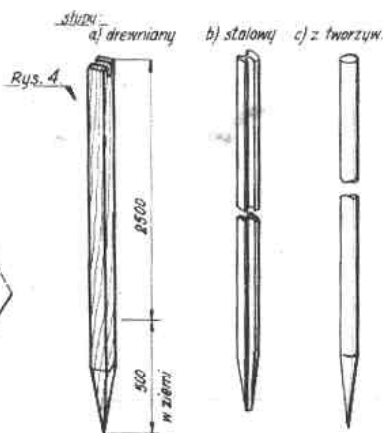
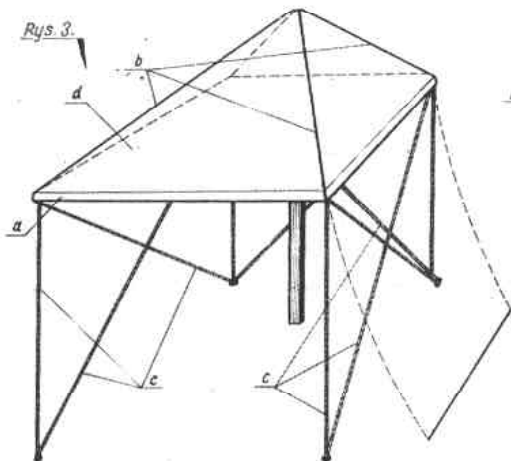
- listewki drewn. o wym. $30 \times 70 \times 2000$ mm 8 szt.

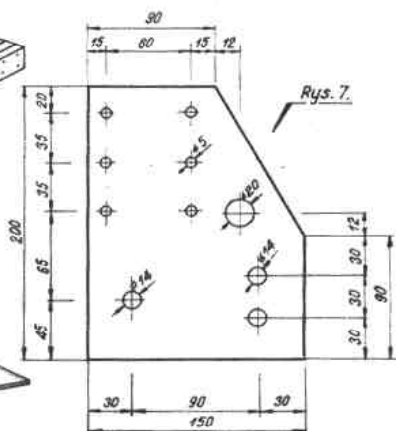
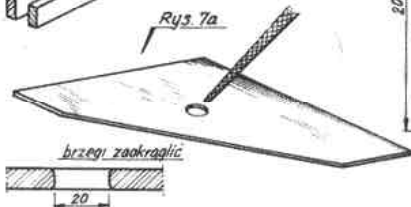
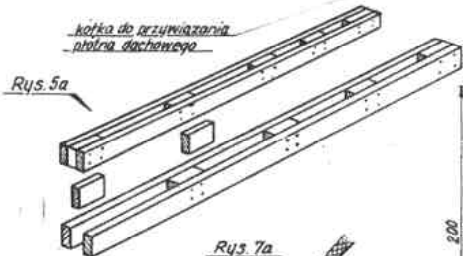
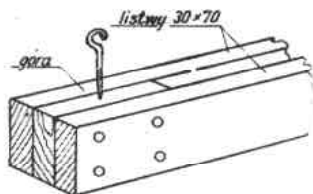
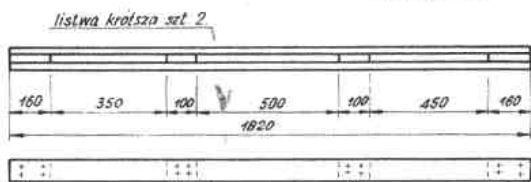
Rys. 1

Rys. 2

mocowanie mikretów
wierszami.

listewki drewniane o wym. 70 × 100 mm	20 szt.
b) kawałki blachy stalowej na narożniki	8 „
c) śruby z nakrętkami M12 × 100 mm	24 „
d) wkręty do drewna M4 × 50 mm	48 „
e) sznur konopny o \varnothing 4—5 mm	26 m
f) tkanina na pokrycie daszka około	7 m ²
(płótno „harcerskie”, surowka bawełniana itp.),	
g) farba olejna lub lakier „nitro”	1/2 kg
h) klej, taśma, impregnaty i inne materiały wg potrzeby.	

Zaprojektowany daszek opieramy albo na jednym wkopanym w ziemię słupie, albo mocujemy go odcciągami do kołków wbitych w ziemię, albo podwieszamy do odpowiedniej mocnej poziomej gałęzi jakiegokolwiek drzewa.

Słup może być wykonany z drewna rozbiórkowego, szyny stalowej lub rury, zależnie od warunków i sytuacji, w jakiej będziemy daszek budowali (rys. 4).

Wykonanie elementów daszka

Do wykonania daszka oprócz wyżej wymienionych materiałów trzeba użyć następujących narzędzi — piły rozplątnicz, wiertarki i wiertła do metalu, korby stolarskiej i świdrów do drewna, piły do metalu, pilników płaskich (równiaczy i gładzików), młotka, śrubokręta i pędzla do lakieru.

Po zapoznaniu się z rysunkami należy zdecydować, czy będziemy budować daszek o wymiarach podanych na rysunkach, czy też o wymiarach nieco większych lub mniejszych i dopiero potem przystąpić do gromadzenia materiałów i narzędzi.

Pracę rozpoczniemy od wykonania ramy. Listwy przyrzynamy do odpowiedniej długości, wyrównuje-

my je strugiem gładzikiem, wygładzamy papierem ściernym i składamy razem po dwie. Następnie pomiędzy obie listwy dajemy przekładki z takiej samej lub nieco cieńszej listwy (rys. 5 i 5a). Przekładki łączymy z listwami za pomocą kleju i wkrętów do drewna a następnie wkręcamy w nie z boku wkręty pierścieniowe, przeznaczone do mocowania płótna dachowego (rys. 6).

Po wykonaniu w podobny sposób czterech takich listew z przekładkami, pomalujemy je dwukrotnie lakierem nitro i dokładnie wysuszymy.

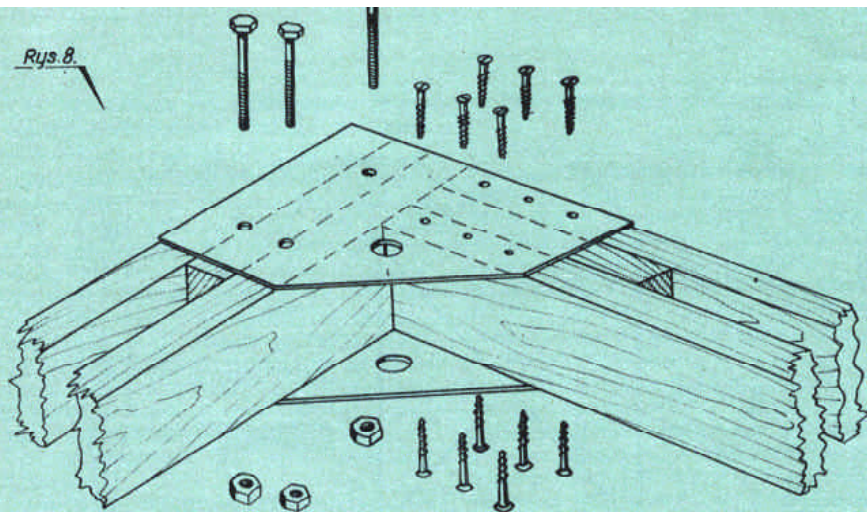
Na przygotowanych 8 kawałkach blachy wyznaczamy siatki narożników i osie otworów na wkręty i śruby (rys. 7). Otwór o \varnothing 20 mm wywiercimy za pomocą wiertła 10-mm i następnie dopilujemy go pilnikiem do wymaganej średnicy (rys. 7a). Możemy również wywiercić na obwodzie tego otworu szereg mniejszych otworów wiertłem 3-mm i po usunięciu środka, wyrównać brzegi do zaznaczonej rysy, po czym wygładzić zewnętrzne krawędzie, aby nie wyszarpywały sznura.

Jeśli narożniki były wykonane z blachy stalowej, należy je pomalować lakierem nitro. Gotowe narożniki przykręcamy z obu stron na stałe tylko do końców dwóch boków ramy. Boki te łączymy następnie z pozostałymi za pomocą śrub z nakrętkami (rys. 8).

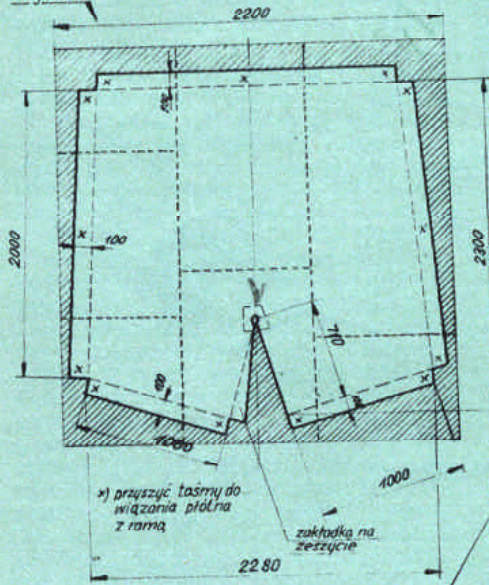
Ostatnim elementem budowy daszka jest zeszyte przygotowanych kawałków płótna w całość. Jeśli tkanina była nowa, to przed zeszytciem, należy ją przeprać w gorącej wodzie i po przesuszeniu, jeszcze lekko wilgotną, uprasować.

Zeszyte w ten sposób płótno układamy na podłodze i wyznaczamy na nim kredą właściwy kontur daszka (rys. 9). Po wycięciu całości obrębiamy brzegi płótna, zszywamy wycięcie na podwójny zakład (w wierzchołku należy pozostawić mały otworek na przesunięcie linki)

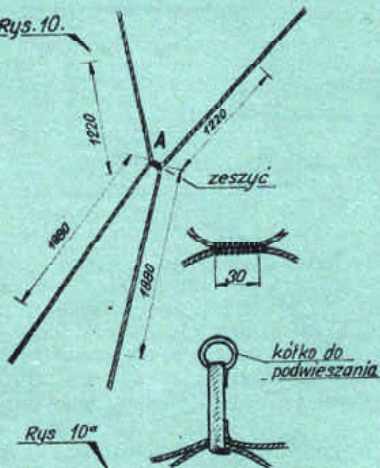
Rys. 8.

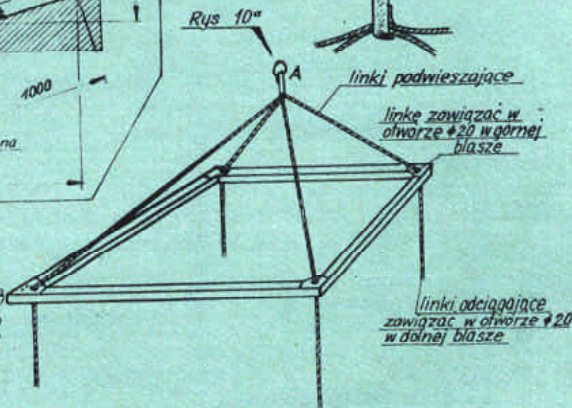
Rys. 9.

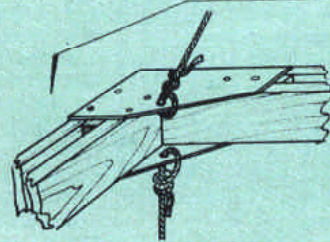
Rys. 10.

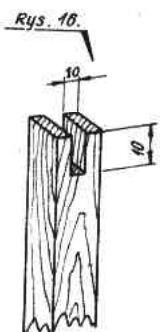
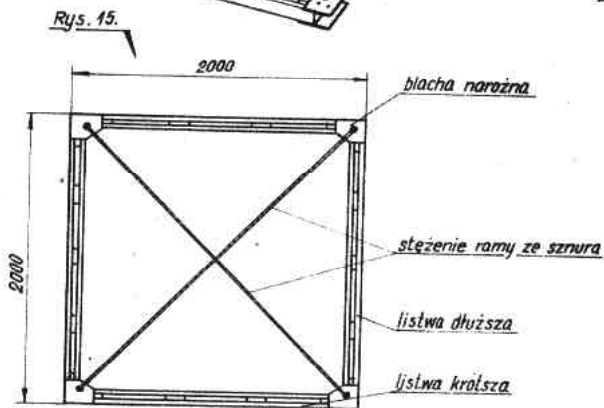
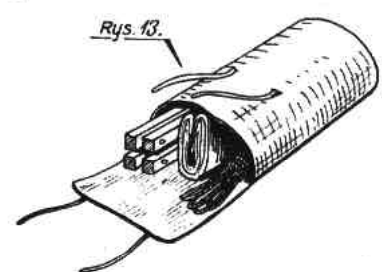
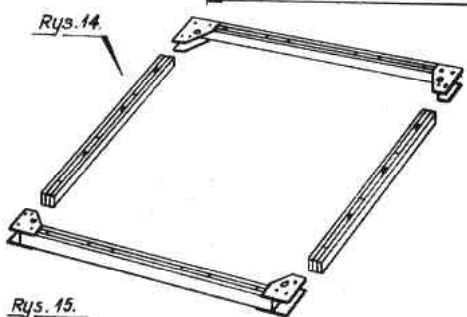
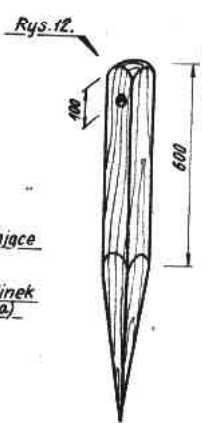
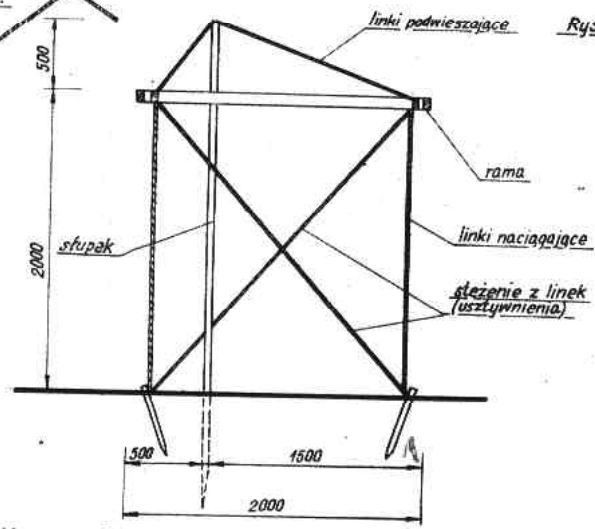
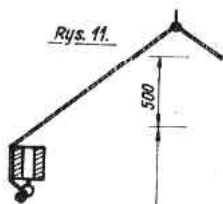

Rys. 10"

linki odciągające zawiązać w otworze ø 20 w dolnej blasze

Składanie daszka

i w wyznaczonych miejscach przyzywamy tasiemki służące do przyzywiania płótna do ramy.

Po zeszytciu należy płótno dachowe rozpiąć na dworze podpierając jego środek jakąś listwą lub kijem i przywiązując je w narożnikach do 4 kołków wbitych w ziemię. Następnie rozpięte płótno należy zaimpregnować roztworem (w stosunku 1 do 1,5) wosku parafinowego (ze świec) rozpuszczonego w 30 częściach czystej benzyny. Drobnopokruszony wosk zalany benzyną należy tak długo wstrząsać w zamkniętej butelce, aż się całkowicie rozpuści.

Płótno nasycamy tym roztworem za pomocą pędzla, po czym suszymy je przez 3 godziny z daleka od wszelkiego ognia (najlepiej na powietrzu).

Po zaimpregnowaniu płótna, przygotowujemy olinowanie daszka. W tym celu odmierzamy dwa odcinki linki po 1880 mm i dwa odcinki po 1220 mm, naddając po kawałku na przywiązanie do ramy. Linki te zszywamy ze sobą na stałe w punkcie „A” (rys. 10) na długości około 40 mm. W tym samym miejscu przyszywamy kawałek mocnej taśmy z kółkiem. Długość linek należy odmierzyć starannie i zaznaczyć to przez obszycie kolorową nitką w tym miejscu, w którym będziemy sznur przywiązywać do narożników ramy. Przy takim dopasowaniu linek uzyskamy pod daszkiem jeszcze więcej miejsca, gdy oprzemy go na słupie (rys. 11). Następnie odmierzamy osobno odcinki linek na odległości i stężenia z pewnym zapasem na samo wiązanie. Dodatkowo przygotowujemy 4 kołki z drewna twardego, długości około 600 mm każdy (rys. 12), w których po wyprawieniu powierzchni wiercimy otwory na linkę.

Dla wygodniejszego przewozu kołków (aby się nie gubiły) warto byłoby uszyć z pozostałych odpadków tkaniny odpowiedni pokrowiec (rys. 13).

Wykonane przez nas elementy ramy układamy na ziemi i skręcamy w narożach śrubami (rys. 14). Następnie wykonujemy poziome usztywnienie ramy za pomocą sznurów naciągniętych wzdłuż linii przekątnych (rys. 15). Czynność tę należy wykonać przy pomocy drugiej osoby i oba sznury naciągając z jednakową siłą.

Jeśli budowę daszka oprzemy na słupie wkopanym w ziemię, to połączenia linek założymy na wierzchołku słupa w odpowiednim wycięciu (rys. 16). Gdyby były odpowiednie warunki do podwieszania ramy, to wówczas wykorzystamy przyszyte kółka, przeznaczone do przywiązania linki podwieszającej. Linkę w tym przypadku należy przewlec przez otwór w wierzchołku daszka i podciągnąć daszek na potrzebną wysokość.

Gdy daszek jest opierany na słupie, to tkaninę nakładamy dopiero po złożeniu i połączeniu wszystkich elementów.

W celu zapewnienia większej stateczności całego daszka, odciągi od narożników przywiązujemy albo do tzw. śledzi albo do dużych kołków mocno wbitych w ziemię. Usztywniamy linkami przynajmniej dwie ścianki, naciągając sznury wzdłuż linii przekątnych obu ścian (rys. 3).

Można również dorobić jedną lub więcej płóciennych ścian, używając na nie zamiast tkaniny — mat słomianych lub trzcinowych albo przepłatając je sznurami lub gałęziami.

Daszek można ustawiać na dowolną wysokość, ale tak, aby zmieścił się pod nim mały stolik i ławeczki na cztery osoby. Można też ustawić kilka takich daszków obok siebie. Po zakończeniu sezonu letniego tkaninę daszka trzeba przeprać, wysuszyć i wyprasować, a przed następnym użyciem ponownie zaimpregnować.

Mgr inż. Aleksander Łukaniewicz